

Hoe stop je de race to the bottom in de pakjessector?

De Standaard* - 24 Nov. 2021
Pagina 8

* De Standaard/West-Vlaanderen, De Standaard/Oost-Vlaanderen, De Standaard/Antwerpen, De Standaard/Vlaams-Brabant/Brussel, De Standaard/Limburg

Een prijzenoorlog, gevoed door webwinkels en klanten, zet de pakjessector van boven onder druk, terwijl onderaan de ladder slachtoffers vallen. Minister Petra De Sutter wil de 'cowboypraktijken' aan banden leggen.

'Dit doet me denken aan de 19de eeuw van Daens.' Minister van overheidsbedrijven Petra De Sutter (Groen) zegt 'ontzet' te zijn door de bevindingen van Het Laatste Nieuws en VTM Nieuws, die bij een onderzoek naar pakjesbedrijf PostNL op wantoestanden zijn gestoten, waaronder kinderarbeid. De onthullingen komen er op een moment dat het gerecht al maandenlang de pakjessector tegen het licht houdt, nadat bij controles door de sociale inspectie bijna systematische inbreuken werden vastgesteld, en het openbaar ministerie pakjesbedrijven PostNL en GLS heeft vervolgd voor 'structurele fraude bij de koeriers' (DS 19 oktober). Minister De Sutter wil nu een wetsontwerp op tafel leggen om de 'cowboypraktijken' in de sector aan banden te leggen.

De Sutter, die voogdijminister is van marktleider Bpost, neemt daarbij vooral bedrijven in het vizier die hun pakjes systematisch laten bezorgen door zelfstandige onderaannemers, zoals PostNL, GLS en DPD. Die nemen zo weinig mogelijk eigen bezorgers in dienst, om 'flexibel' in te kunnen spelen op de schommelende markt, die hoge pieken (rond eindejaar) afwisselt met rustigere periodes. Ook de kosten kunnen zo worden gedrukt, omdat er werkgeversbijdrages noch sociale lasten moeten worden betaald door de pakjesbedrijven zelf.

Druk van Amazon

Maar op die manier worden ook alle risico's afgewenteld op de onderaannemers, zegt Hans Elsen, secretaris van de christelijke vakbond ACV Puls. 'Zelfstandigen worden grotendeels per geleverd pakje betaald en bij ziekte krijgen ze niets.' Hun contracten en vergoedingen worden om de zoveel tijd heronderhandeld, en omdat zelfstandigen moeilijk kunnen staken en zich niet verenigen in een vakbond, staan ze zwak in de concurrentiële sector, die gebukt gaat onder een grote prijsdruk.

'Die druk komt er in de eerste plaats van de grote internationale webwinkels, zoals Amazon, Bol.com of Zalando, die samen goed zijn voor 80 à 90 procent van alle bestelde pakjes', zegt transporteconoom Roel Gevaers van de Universiteit Antwerpen. 'Door die grote volumes kunnen ze lage prijzen onderhandelen, waarbij sommige pakjesbedrijven meegaan in die prijzenoorlog', zegt hij. Op hun beurt zetten ze dan weer druk op de zelfstandige koeriers. Zeker als die zelf ook nog eens opdrachten uitbesteden, worden de prijzen per geleverd pakje afgeroomd, tot die niet meer leefbaar zijn.

Druk van Bpost

Dat er vooral misbruiken worden vastgesteld bij bedrijven met onderaannemers, neemt niet weg dat ook Bpost - dat een groot deel van zijn pakjes door vaste werknemers laat leveren - meedoet aan die race to the bottom. Dat het postbedrijf jarenlang de bevoorrechte partner was van de Amerikaanse webreus Amazon, kan alleen doordat het vlijmscherpe prijzen hanteerde, die voor andere spelers niet of amper haalbaar zijn.

Volgens concurrenten kan Bpost alleen maar zo laag gaan, omdat het bedrijf voor zowat de helft in handen is van de overheid, en kan rekenen op subsidies (zoals voor de krantenbedeling) en inkomsten uit de brievenpost, waar het een monopolie heeft. Bpost-ceo Dirk - Tirez wil ook pakjes meegeven met postbodes, wiens arbeid sowieso deels gesubsidieerd is.

Als marktleider, goed voor meer dan de helft van de pakjes, drukt Bpost mee zijn stempel op de markt, klinkt het. Maar veel ruimte om de prijzen op te trekken, is er niet, want dan dreigen grote bedrijven als Amazon de levering in eigen handen te nemen (DS 19 november). En ook in andere landen, met een minder dominante (overheids)speler, blijkt de sector kwetsbaar voor misbruik.

Druk van klant

Daarbij komt dat ook de consument de laatste jaren gewoon is geraakt aan gratis flexibele levering en retours. Om zo snel mogelijk te groeien, werden die aangeboden door webwinkels, terwijl ze verlies draaiden. Daardoor is 'de consument verkeerd opgevoed', zegt een hooggeplaatste manager bij een pakjesbedrijf. 'We vinden het normaal dat een pakje al de volgende dag wordt geleverd, en dat een koerier desnoods twee keer langskomt, terwijl we niet bereid zijn de prijs te betalen. Maar er is altijd iemand die betaalt.'

De Sutter wil nu misstanden weren met regels over hoeveel pakjesbedrijven nog mogen uitbesteden aan onderaannemers. 'Hoe meer koeriers een vast contract hebben, hoe beter ze beschermd zijn', klinkt het. Maar volgens Silvio Mestdagh, de ceo van DPD (zie inzet) zal het voorstel slechts een deel van het probleem oplossen, omdat er op piekmomenten (ook bij Bpost) nog steeds met onderaannemers zal worden gewerkt. Ook Gevaers denkt dat de grote prijsdruk een groter probleem is dan het statuut van de koeriers. 'Als ze correct worden betaald, kosten onderaannemers niet veel minder dan vaste werknemers', zegt hij. 'Hun grootste voordeel is flexibiliteit, terwijl de soms rigide Belgische arbeidswetten het moeilijk maken om met vaste werknemers te werken in de aan pieken en dalen gebonden pakjesmarkt.'

Mestdagh hoopt op een constructieve dialoog met de regering, en vraagt vooral meer mogelijkheden om te kunnen controleren of onderaannemers wettelijk in orde zijn. 'Wij zijn daar nu beperkt in, terwijl ook wij de misstanden de wereld uit willen.'

